

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในระหว่างการแพร่ระบาดของโรค
ไวรัสโคโรนา(COVID-19) และการปรับตัวกับความเครียดของประชาชนวัยทำงานในชุมชน
ตำบลโพธิ์ อำเภอมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ
Related factors to stress during the coronavirus (COVID-19) pandemic and
the adaptation to stress of people of working age in Pho sub-district
community, Mueang Sisaket district, Sisaket province.

อัจฉรา อิ่มน้อย^{1*} ศิวไล โพธิ์ชัย¹ ขนิษฐา สนเทห์¹ นารัก จุดาบุตร¹
Archara imnoi^{1*} Siwilai Phochai¹ Khanitha Sonthe¹ Narak Judabood¹
^{1,2}คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา
¹ Faculty of Nursing, Chalermkarnjana University
*Corresponding author Email: siwilaipu@gmail.com

บทคัดย่อ

วิจัยเชิงพรรณนาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในระหว่างการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา(COVID-19) และการปรับตัวกับความเครียดของประชาชนวัยทำงานในชุมชนตำบลโพธิ์ อำเภอมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างคือตัวแทนครัวเรือน ตำบลโพธิ์ จำนวน 265 คน ได้มาโดยการคำนวณประชากรจากสูตรของ Taro Yamane ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่าน ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาค เท่ากับ 0.89 ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ใช้สถิติไคสแควร์ และสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ สถานภาพสมรสและสถานภาพในชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปรับตัวกับความเครียดของประชาชนวัยทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ความเครียดของประชาชนวัยทำงานของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.76 (S.D. = 0.99) พฤติกรรมการปรับตัวกับความเครียดของประชาชนวัยทำงานของกลุ่มตัวอย่างโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.90 (SD = 0.63) ความเครียดของประชาชนวัยทำงานของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการปรับตัวกับความเครียดของประชาชนวัยทำงานด้านสังคม อย่างมีนัยสัมพันธ์ทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : ความเครียด พฤติกรรมการปรับตัวกับความเครียด ประชาชนวัยทำงาน

Abstract

The purposive of this descriptive correlational study. The objectives were to study factors related to stress during the coronavirus disease (COVID-19) epidemic and adaptation to stress among working-age people in Pho sub-district communities. Mueang Sisaket District Sisaket Province The sample was a representative of 265 households in Pho acquired by Yamane's formula. The questionnaire was use for data collection which change checking frankness of the substance content science), from 2 knowledgeable amount you 30 people Cronbach's Coefficient of Alpha analysis as 0.89. The statistics applied for this study were Frequency, Percentage, Mean, Standard deviation, Chi - square test and Pearson's- Product-Moment Correlation.

The results showed that majority were the personal factors include marital status and community status. There was a positive correlation with the adjustment to stress among working-age people, Pho sub-district. statistically significant at 0.01 level. The stress of the people of working age of the sample group at the lowest level with an average of 1.76 (S.D.0.99). The behavior of adapting to stress among working-age people of the sample group moderate with an average of 1.90 (SD = 0.63). The stress of the working-age people of the sample group was positively correlated with the adaptive behavior to the stress of the people of the social working age. with a statistical significance at the 0.05 level ($r = .130$, $p < 0.05$)

Keywords: stress, Behaviors adapting to stress, working aged people

บทนำ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา หรือโรคโควิด-19 (Coronavirus Disease 2019) เป็นโรคติดต่อที่เกิดจากเชื้อไวรัส SARS-CoV-2 ถูกพบครั้งแรกที่เมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน เป็นการแพร่ระบาดจากคนสู่คน พบผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้นในกลางเดือน มกราคม พ.ศ.2563 และพบผู้ป่วยยืนยันอย่างกว้างขวางและรวดเร็วในหลายประเทศทั่วโลก องค์การอนามัยโรคได้ประกาศให้โรคโควิด-19 เป็นการระบาดใหญ่เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2563 (กฤษกันทร สุวรรณพันธุ์ และคณะ, 2563 : 140) มีจำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมากอย่างรวดเร็ว อัตราการเสียชีวิตจากโรคประมาณร้อยละ 4.60 ติดเชื้อจากการหายใจเอาไวรัสเข้าสู่ร่างกายเมื่ออยู่ใกล้ชิดกับผู้ป่วยโควิด-19หรือโดยการสัมผัสพื้นผิวที่มีเชื้อไวรัสแล้วสัมผัสตา จมูกหรือปาก เชื้อกระจายได้ง่ายขึ้นในพื้นที่ปิดและสถานที่แออัด อาการที่พบบ่อยคือ มีไข้ อ่อนเพลีย มีอาการไอแห้ง บางรายมีอาการปวดเมื่อย คัดจมูก น้ำมูกไหล เจ็บคอหรือท้องเสีย กลุ่มผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรง ส่วนมากเป็นผู้สูงอายุและผู้ที่มีโรคประจำตัว เช่น โรคหัวใจ โรค เบาหวาน ระยะพักตัวของโรคอยู่ระหว่าง 1-14 วัน(World Health Organization, 2020 : 1) สถานการณ์ของผู้ติดเชื้อทั่วโลก ณ วันที่ 22 ธันวาคม 2565 พบว่ามีผู้ติดเชื้อที่ยืนยันแล้วทั้งสิ้น 215,937,536 คน เสียชีวิตรวม 4,399,358 คน ส่วนสถานการณ์ในประเทศไทยพบมีผู้ติดเชื้อที่ยืนยันแล้วรวมทั้งสิ้น 4,463,557 คน กำลังรักษา 34,056 คน หายแล้ว 4,399,358 คน เสียชีวิตรวม 30,143 คน (Today, 2565 : 1) ซึ่งถือเป็นการคุกคามชีวิตและทุกคนต้องอยู่ภายใต้มาตรการของรัฐในการป้องกันโรค

ภาวะความเครียดเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิต จัดเป็นภัยเงียบที่ไม่สามารถมองเห็นได้ เป็น ปฏิกริยาของร่างกายและจิตใจที่ตอบสนองต่อสภาวะหรือการกระทำใดๆที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน การเกิดขึ้นของการระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ทุกคน โดยเฉพาะประชาชนวัยทำงานต้องเปลี่ยนตนเองเกิด สภาวะการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจ

และพฤติกรรมที่ไม่ปกติอันเนื่องจากการมีปฏิสัมพันธ์กับงานรวมถึงผู้อื่น ทำให้เกิดการกระทำที่ไม่เหมาะสม และไม่สอดคล้องต่อร่างกายขึ้น (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2565 : 1) มีความวิตกกังวล ความเครียดเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรค มาตรการต่างๆ เช่น การกักตุนเชื้อโรคโควิด-19 การสูญเสียคนที่รักไป การหยุดงานขาดรายได้ ธุรกิจหยุดชะงัก มาตรการปิดประเทศ(Lock down) เป็นต้น (Ministry of Public Health, 2020: 1) จากการระบาดที่ยาวนานส่งผลต่อเศรษฐกิจ ทำให้ประชาชนเกิดปัญหาทางสุขภาพจิตและเจ็บป่วยด้วยโรคทางจิตเวชเพิ่มขึ้น บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขเกิดภาวะเหนื่อยล้าทางอารมณ์ (วีรนนท์ ชนาภจิระประไพ, 2563 : 3) ความเครียดเป็นเหตุการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับสิ่งที่มีความรู้สึกอ่อนไหว ความเครียดในระดับหนึ่งจะทำให้คนเกิดปรับตัว ซึ่งมีความหมายมากกว่าการตอบสนองทางด้านร่างกาย การปรับตัวนี้มีทั้งด้านบวกและด้านลบและเป็นสิ่งที่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ความเครียดที่มีมากและเกิดผลยาวนาน จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ สติปัญญา ทักษะ ทักษะ และอารมณ์ (นันทวดี อุ่นละมัย และคณะ, 2561 : 106) มีปัจจัยหลายประการที่ทำให้บุคคล ปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันการโรค ปัจจัยหนึ่งที่มีผลโดยตรงต่อการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันการโรค คือการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรค และการรับรู้โอกาสเสี่ยงเพื่อผลักดันให้มีการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพตามคำแนะนำเพื่อการป้องกันโรคที่เหมาะสมและถูกต้อง (อุมาพร ปุณณโสพรรณ, 2554: 49) โดยรัฐบาลได้มี การกำหนดมาตรการ D-M-H-T-T-A คือ D: Distancing เว้นระยะห่าง M: Mask สวมหน้ากากอนามัย H: Hand washing ล้างมือบ่อยๆ T: Temperature ตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายก่อนใช้บริการ T: Testing ตรวจหา เชื้อโควิด-19 และA: Application ติดตั้งและใช้แอปพลิเคชัน”ไทยชนะ” และ”หมอชนะ” ก่อนเข้า-ออกสถานที่ (กัมปนาท โคตรพันธ์ และคณะ, 2565: 149)

จากข้อมูลการรายงานสถานการณ์ผู้ติดเชื้อในอำเภอเมืองศรีสะเกษ ณ วันที่ 29 มิถุนายน 2565 พบผู้ป่วยสะสมระลอกเมษายน 2564 จำนวน 3,778 ราย (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ, 2565:1) โดยพบการติดเชื้อในพื้นที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ประชาชนวัยทำงานในชุมชนตำบลโพธิ์ อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ เป็นส่วนหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจาก สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 มีความวิตกกังวล ความเครียด จากปัญหาการตกงาน รายได้น้อย การค้าขายไม่ดี ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในระหว่างการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา (COVID-19) และการปรับตัวกับความเครียดของประชาชนวัยทำงานในชุมชนแห่งนี้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนให้การดูแล รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนวัยทำงานมีพฤติกรรมสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี สามารถปรับตัวกับสถานการณ์การเกิดการแพร่ระบาดของโควิด-19ได้อย่างเหมาะสม สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติและมีความสุข

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความเครียดในระหว่างการ แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของประชาชนวัยทำงาน ในชุมชน ตำบลโพธิ์ อำเภอเมืองศรีสะเกษ จ.ศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมปรับตัวกับความ เครียดในระหว่างการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของประชาชนวัยทำงานในชุมชน ตำบลโพธิ์ อำเภอเมือง ศรีสะเกษ จ.ศรีสะเกษ
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวในระหว่างการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของ ประชาชนวัยทำงานในชุมชน ตำบลโพธิ์ อำเภอเมือง ศรีสะเกษ จ.ศรีสะเกษ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ ศึกษาโดยผ่านระเบียบวิธีการวิจัยในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง รวมถึงการเก็บข้อมูลและใช้วิธีการทางสถิติ โดยมีรายละเอียด ของวิธีการดำเนินงานวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มประชากรเป็นประชาชนวัยทำงาน ที่มีอายุ 25 – 50 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลโพธิ์ อำเภอมือง จ.ศรีสะเกษ ประกอบไปด้วย 6 หมู่บ้าน จำนวน 788 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือประชาชนวัยทำงาน อายุ 25-50 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลโพธิ์ อำเภอมือง จ.ศรีสะเกษ จำนวน 265 คน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นตัวแทนครัวเรือนจาก 6 หมู่ บ้าน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้สูตร Yamane taro (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 1 ชุด ประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 7 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพในชุมชน

ตอนที่ 2 แบบวัดความเครียดกรมสุขภาพจิต ST-20 จำนวน 20 ข้อ ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ใช้มาตราแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ 1 หมายถึง ไม่รู้สึกเครียด ระดับความเครียด 2 หมายถึง รู้สึกเครียดเล็กน้อย ระดับความเครียด 3 หมายถึงรู้สึกเครียดปานกลาง ระดับความเครียด 4 หมายถึง รู้สึกเครียดมาก ระดับความเครียด 5 หมายถึง รู้สึกเครียดมากที่สุด โดยกำหนดระดับความเครียด ดังนี้

น้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00 - 1.80

น้อย ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.90 - 2.70

ปานกลาง ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.80 - 3.60

มาก ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.70 - 4.50

มากที่สุด ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.60 - 5.00

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปรับตัว กับความเครียด จำนวน 15 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) เป็นแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) 3 ระดับ คือ ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติ บ่อยครั้ง ไม่เคยปฏิบัติเลย มีค่าคะแนน ดังนี้ 1คะแนน หมายถึง ปฏิบัติเป็นประจำ 2 คะแนน หมายถึง ปฏิบัติบ่อยครั้ง 3 คะแนน หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติเลย เกณฑ์การแปลผลใช้เกณฑ์วิธีอิงกลุ่มของ Best (Best JW, 1970) วิเคราะห์โดยใช้สูตร (ค่าสูงสุด-ค่าต่ำสุด/จำนวนขั้น) ซึ่งการแปลผลรายข้อแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.66 หมายถึง การปรับ ตัวกับความเครียดน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.67-2.33 หมายถึง การปรับ ตัวกับความเครียดปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 2.37-3.00 หมายถึง การปรับ ตัวกับความเครียดมาก

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นให้ผู้ทรง คุนวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านความเครียด จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) พบว่า มีความเหมาะสมและปรับภาษาในบางข้อ มีความตรงตามเนื้อหา โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Congruence; IOC) เท่ากับ 0.89 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับ

การแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับตัวแทนครัวเรือนที่ชุมชน ตำบลโพธิ์ อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 30 คน ที่มีบริบทคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient of Alpha) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยรวม ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา ขอความร่วมมือถึงผู้นำชุมชนในเขตตำบลโพธิ์ อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเข้าพบกับผู้นำชุมชน อนุญาตให้ทำการเก็บข้อมูล โดยมีผู้ใหญ่บ้านและอาสาสมัครสาธารณสุขเป็นแกนนำในการเก็บข้อมูลแต่ละหมู่บ้าน

3. ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและได้อธิบายรายละเอียด วัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูล และกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ในการเก็บข้อมูล

4. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์

5. ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง จะถือเป็นความลับและในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะระบุชื่อหรือที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่าง โดยจะนำไปใช้ในประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น ส่วนผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น

ข้อพิจารณาจริยธรรม

งานวิจัยนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการ จริยธรรมวิจัยในมนุษย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา รหัสจริยธรรมเลขที่ มฉน.พย.2564 ลงวันที่ 6 พฤษภาคม 2564 ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับการพิทักษ์สิทธิตามร่างพระราชบัญญัติการทำวิจัยในมนุษย์กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งหมด มาตรวจสอบ ความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำตอบของแต่ละ ฉบับเพื่อนำไปคำนวณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดย วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดย หาจำนวนและความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Per centage) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation; S.D.)

3. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมในการปรับตัวกับความ เครียดในระหว่างการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของประชาชน วิจัยทำงานในชุมชน ต.โพธิ์ อ.เมืองศรีสะเกษ จ.ศรีสะเกษ ด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-square)

4. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดกับพฤติกรรมในการปรับตัวกับความเครียดในระหว่างการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของประชาชนทำงานในชุมชน ตำบลโพธิ์ อำเภอมืองศรีสะเกษ จ.ศรีสะเกษ โดยการวิเคราะห์ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation)

6. ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชาชนทำงานในระหว่างการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส (COVID-19) ในชุมชน ตำบลโพธิ์ อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 70.6 มีอายุระหว่าง 46-50 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 รองลงมาคืออายุระหว่าง 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.6 ด้านสถานภาพ พบว่าส่วนใหญ่อามีสถานสมรส จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 82.3 รองลงมาคือมีสถานะภาพโสด จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 ด้านอาชีพ พบว่าส่วนใหญ่อามีอาชีพทำไร่ ทำนา ทำสวน จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 49.8 รองลงมาคือรับจ้างทั่วไป จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 ด้านการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่อามีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7 ด้านรายได้เฉลี่ย/เดือน พบว่าส่วนใหญ่อามีรายได้

เฉลี่ย/เดือน 5,000 – 10,000 บาท/เดือน จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 53.7 รองลงมามีรายได้ไม่น้อยกว่า 5,000 บาท/เดือน จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 39.7 และด้านสถานภาพในชุมชน พบว่าส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นประชาชนในชุมชน จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 95.8 รองลงมาสถานภาพในชุมชนเป็นอ.ส.ม.จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00

2. การวิเคราะห์ระดับความเครียดของประชาชนวัยทำงานในระหว่างการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส (COVID-19) ในชุมชนตำบลโพธิ์ อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ

ระดับความเครียดของประชาชนวัยทำงานของกลุ่มตัวอย่างโดยรวม พบว่ามีความเครียดอยู่ในระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.76 (SD=0.99) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เงินไม่พอใช้ ค่าเฉลี่ย 2.64 (SD=1.06) รองลงมา คือ รู้สึกเหนื่อย ค่าเฉลี่ย 2.45 (SD=1.26) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ รู้สึกคับข้องใจ ค่าเฉลี่ย 1.36 (SD=0.78)

3. พฤติกรรมการปรับตัวกับความเครียดของประชาชนวัยทำงาน ในระหว่างการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส (COVID-19) ในชุมชนตำบลโพธิ์ อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ

พฤติกรรมการปรับตัวกับความเครียดของประชาชนวัยทำงานของกลุ่มตัวอย่างโดยรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 1.90 (SD=0.63) เมื่อพิจารณารายข้อ ด้านตนเองพบว่าพฤติกรรมการปรับตัวกับความเครียดของประชาชนวัยทำงาน ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือการพยายามค้นหาด้านที่ดีของปัญหาที่เกิดขึ้น ค่าเฉลี่ย 1.67 (SD=0.68) ด้านครอบครัว ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ระบายอารมณ์ใส่คนอื่น ค่าเฉลี่ย 2.77 (SD=0.50) และด้านสังคม ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ มักจะตำหนิหรือโทษคนอื่นว่าเป็นคนสร้างปัญหา ค่าเฉลี่ย 2.72 (SD=0.49)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการปรับตัวกับความเครียดในระหว่างการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของประชาชนวัยทำงาน ในระหว่างการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส (COVID-19) ในชุมชนตำบลโพธิ์ อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ

ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปรับตัวกับความเครียดในระหว่างการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 มีทั้งหมด 2 ปัจจัย ได้แก่ สถานภาพสมรส และสถานภาพในชุมชน ส่วนเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดกับพฤติกรรมการปรับตัวกับความเครียดของประชาชนวัยทำงาน ในระหว่างการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส (COVID-19) ในชุมชนตำบลโพธิ์ อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ

ความเครียดของประชาชนวัยทำงาน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปรับตัวกับความเครียดของประชาชนวัยทำงานด้านสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r=.130$, $p<0.05$) ความเครียดของประชาชนวัยทำงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปรับตัวกับความเครียดของประชาชนวัยทำงานด้านตนเอง ($r=.108$, $p>0.05$) และ ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับพฤติกรรมการปรับตัวกับความเครียดของประชาชนวัยทำงานด้านครอบครัว ($r=.008$, $p>0.05$)

อภิปรายผลการวิจัย

ความเครียดของประชาชนวัยทำงานของกลุ่มตัวอย่างโดยรวม อยู่ในระดับน้อยที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา จรัสแสง และคณะ (2565: 158) ศึกษาความเครียด ความวิตกกังวล ของพยาบาลและผู้ช่วยพยาบาลที่ปฏิบัติงานในพื้นที่กลุ่มเสี่ยงต่อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โรงพยาบาลศรีนรินทร์ พบว่าบุคลากรพยาบาลและผู้ช่วยพยาบาลที่ปฏิบัติงานในพื้นที่กลุ่มเสี่ยงต่อโรคติดเชื้อโควิด-19 มีความเครียดระดับเล็กน้อย และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชญา แก้วสระแสน (2560: 1042) ที่พบว่าความเครียดของประชาชนวัยทำงานของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ความเครียดและความกังวล หากมีมาก ย่อมจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (นิตยา จรัสแสง และคณะ, 2565: 159) เมื่อได้มีมาตรการ ในการป้องกันควบคุมโรคตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีการสื่อสารถึงในทุกระดับตั้งแต่เริ่มมีการระบาดของโรค ทำให้มีการตื่นตัวและรับรู้ความเสี่ยงของการเกิดโรค ทำให้ประชาชนได้ทราบถึงสถานการณ์และข้อมูลความ

เสี่ยงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและทันเวลา และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดจนเกิดความคุ้นชินกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากโรคโควิด-19 ที่เป็นแบบปกติใหม่ (new normal) ซึ่งแตกต่างจากการดำเนินชีวิตวิถีเดิม เปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ แต่ต่างจากการศึกษาของกิงกาญจน์ ไทยขวัญ (2563, ข) ที่ศึกษาปัจจัยส่งผล กระทบต่อความเครียดและวิธีการจัดการความเครียดของบุคลากรไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสุพรรณบุรีในสถานการณ์โควิด-19 พบว่าพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสุพรรณบุรีมีความเครียดอยู่ในระดับมาก และแตกต่างจากงานวิจัยของเอกลักษณ์ แสงศิริรักษ์ (2563: 401) พบ ว่าบุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับโรคโควิด19 มีความเครียดระดับปานกลางถึงสูง และจะลดลงเมื่อระยะเวลาผ่านไป

พฤติกรรมในการปรับตัวกับความเครียดของประชาชนวัยทำงานของกลุ่มตัวอย่างโดยรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษกันทร สุวรรณพันธุ์ และคณะ (2563, 143) พบว่าปัจจัยระดับพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากโรค COVID-19 ระดับปานกลาง เพราะมีการสื่อสารถึงในทุกระดับตั้งแต่เริ่มมีการระบาดของโรค ทำให้มีการตื่นตัวและรับรู้ความเสี่ยงของการเกิดโรค ทำให้ประชาชนได้ทราบถึงสถานการณ์และข้อมูลความเสี่ยงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและทันเวลา ข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งสำคัญในการจูงใจให้บุคคลรับรู้ความเสี่ยงและตัดสินใจในเรื่องสุขภาพ (Rosenstock, 1974)

ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ สถานภาพสมรสและสถานภาพในชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความ เครียดในระหว่าง การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา (COVID-19) และการปรับตัวกับความเครียดของประชาชนวัยทำงานในชุมชน ต.โพธิ์ อ. เมือง จ.ศรีสะเกษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของนวนันท์ คำมา (2563, 1) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการทำงานของบุคลากรสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า บุคลากรสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ สถานภาพสมรส ตำแหน่งในการปฏิบัติงานต่างกัน ทำให้ความเครียดในการทำงานของบุคลากรต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของฐานันท์ ว่างานนท์ (2556, 3) ศึกษาเรื่องปัจจัยด้านการทำงานที่มีอิทธิพลต่อความเครียดของพนักงาน: กรณีศึกษา บริษัท แอมพาส อินตัสตรี จำกัด ผลการศึกษาพบว่าปัจจัย ส่วนบุคคลคือ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงาน และสถานภาพที่แตกต่างกันมีความเครียดของพนักงานแตกต่างกัน ในขณะที่ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่มีความสัมพันธ์ความเครียดใน ระหว่างการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา (COVID-19) และการปรับตัวกับความเครียดของประชาชนวัยทำงานในชุมชน ต. โพธิ์ อ.เมืองศรีสะเกษ จ.ศรีสะเกษ ความเครียดในการทำงานมีความสำคัญต่อการทำงานของบุคคลทุกสถานภาพ ทั้งนี้เป็น เพราะกลุ่มคนที่ใช้ชีวิตคู่จะมีการสนับสนุนทางสังคมมากกว่า จึงมีความ สามารถในการดูแลตนเองได้ดีกว่าคนโสด ได้มีเพื่อน คู่คิดหรือคู่ปรับทุกขในยามที่ต้องเผชิญกับปัญหาหนักๆในเรื่องต่างๆ การบริหารการเงินของคนที่มีครอบครัวจะดีกว่าคนโสด จะรู้ว่าสิ่งใดที่ตนสมควรจะตัดค่าใช้จ่าย จะคอยให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ให้ความเอื้ออาทรและเป็นสายใยแห่งความรักต่อกัน และกัน ทำให้เกิดแรงจูงใจในการฮึดสู้ ความรักในชีวิตคู่ส่งผลต่อการมีสุขภาพดีในทางอ้อม เพราะฮอร์โมนต่างๆที่เกิดขึ้น ระหว่างมีความรัก ช่วยให้เรลดความตึงเครียดในชีวิตได้ (ศุภวงษ์ อัครตามงคล, 2563: 1) แตกต่างจากงาน วิจัยของชุติมา พระ โพธิ์ (2558, 127) ศึกษาความ สัมพันธ์ระหว่างความเครียด การจัดการความเครียด และคุณภาพชีวิตการทำงานของ ข้าราชการครูจังหวัดสระบุรี ที่พบว่าข้าราชการครูที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีระดับความเครียดในการทำงานโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

ความเครียดของประชาชนวัยทำงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมในการปรับตัวกับความ เครียดของประชาชน วัยทำงานด้านสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r=.130$, $p<0.05$) ปัจจัยที่เกิดจากสังคมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลที่ เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน มีอิทธิพลต่อความคิด ความรู้สึก และการกระทำที่เกี่ยวกับค่านิยม ความเชื่อ ทศนคติ และประเพณีวัฒนธรรม ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามวิถีชีวิตของคนเรา ที่ต้องปรับตัวอยู่ตลอดเวลา ยังมีการเปลี่ยนแปลงมากและ บ่อยเท่าไรก็ยิ่งทำให้มีความเครียดมากยิ่งขึ้น การมีแนวทางการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผลเพื่อลดการติดเชื่อเป็นปัจจัยที่ สัมพันธ์และสามารถปรับเปลี่ยนได้ (ดาวรุ่ง คำวงศ์ และคณะ, 2566: 54)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรมีมาตรการในการช่วยเหลือสำหรับประชาชนที่มีภาวะเครียดมากถึงระดับมากที่สุด เพื่อลดปัญหาความเครียดที่เกิดขึ้น เช่น จัดสถานที่หรือสื่อสารให้คำปรึกษาหรือแนะนำเกี่ยวกับโรคโควิด-19
2. ควรมีการสื่อสารสร้างทัศนคติ ความตระหนักเพื่อเพิ่มความระมัดระวัง การป้องกันตนเองจากโรคโควิด-19 เช่น การสร้างความรอบรู้ทางด้านสุขภาพกาย จิตและมีการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง เหมาะสมในการควบคุมป้องกันโรคโควิด-19 แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เพื่อให้การปรับตัวกับสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2565). ฝ่า4กลุ่มความเครียดที่กระทบสุขภาพ เครียดแบบเราจัดอยู่กลุ่มไหน. สืบค้น 24 ธันวาคม ค.ศ. 2565, <https://www.Dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30321>
- กฤษกันทร สุวรรณพันธุ์ และคณะ. (2563). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดต่อการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของนักศึกษาคณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก. วารสารวิจัยทางวิทยา ศาสตร์สุขภาพ. 14(2), 138-148
- กัมปนาท โคตรพันธ์ และนิยม จันทร์นวล. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในจังหวัดมุกดาหาร. การประชุมระดับชาติ มอช. ครั้งที่ 16 148-160
- กัญญาญณ์ ไทยขวัญ. (2563). ปัจจัยส่งผลกระทบต่อความเครียดและวิธีการจัดการความ เครียดของบุคลากรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสุพรรณบุรีในสถานการณ์ โควิด-19. (ปริญาตรบริหารธุรกิจบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี).
- ชุดิมา พระโพธิ์. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างความเครียด การจัดการความเครียด และคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูในจังหวัดสระบุรี. (ปริญาตรบริหาร ธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- ฐาปณี วังกานนท์. (2556). ปัจจัยด้านการงานที่มีอิทธิพลต่อความเครียดของพนักงาน: กรณีศึกษา บริษัท แอมพาส อินดัสตรี จำกัด. (ปริญาตรบริหาร ธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- ดาวรุ่ง คำวงศ์, จีระเกียรติ ประสานชนกุล และมูทิพาพนาสถิต. (2565). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานกับภาวะสุขภาพจิตของบุคลากรทางการแพทย์ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019. วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข 16(1): 54-69.
- นวนันท์ คำมา. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความ เครียดในการทำงานของบุคลากร สำนัก งานการตรวจเงินแผ่นดินในเขตกรุงเทพ มหานคร. ปริญาตรวิชาการบัญชี, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- นันทวดี อุ่นละมัย, กฤษณ์ เต็มทิพย์ทวีกุล และกฤษดา เขียววัฒนสุข. (2561). การจัดการความ เครียดในการทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิ ภาพสูงสุดของบุคลากร. Jour nal of Management Science Nakhon Pathom Rajabhat University. 5(1): 104-117
- นิตยา จรัสแสง, ธาณินี เพชรรัตน์, จงกล พลตรี และคณะ. (2565). ความเครียด ความวิตกกัง วลของพยาบาลและผู้ช่วยพยาบาลที่ปฏิบัติงานพื้นที่กลุ่มเสี่ยงต่อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โรงพยาบาลศรีนครินทร์. ศรีนครินทร์เวชสาร 37(2);154-161.
- พิชญา แก้วสระแสน. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการทำงาน ความเครียด แลประ สัทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทอสังหาริมทรัพย์ในกรุงเทพมหานคร. Veridian E-journal, Silpakorn University. 10(1): 1042-1057.

- วีรนนท์ ชนาภัทรจิระประไพ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเครียดในการปฏิบัติงานสอบสวนโรคในสถานการณ์ COVID-19: กรณีศึกษากรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. วารสารโครงการทวีปัญญาทางรัฐประศาสนศาสตร์ และบริหารธุรกิจ. 1-9
- ศุภวงษ์ อัสตมางคล. (2563). Together is Better?? มีคู่ข้ามปีดีกว่าโสดจริงหรือ. เข้าถึงเมื่อ 1 ธันวาคม 2565. เข้าถึงจาก [https:// www.samitivejhospitals.com/th/arti cle/detail/together-is-better](https://www.samitivejhospitals.com/th/article/detail/together-is-better).สำนักงาน สาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ. (2565). แจ้งข่าวโรคภัยศรีสะเกษ
- อุมามพร ปุณฺณโสพรรณ, ผจงศิลป์ เฟิงมาก และจุฑามาศ ทองดำสิง. (2554). การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคและ พฤติกรรมการป้องกันโรคความดันโลหิตสูงของสตรีวัยทองในต.ท่าฉาง อ.ท่าฉาง จ.สุราษฎร์ธานี. Princess of Narathivas University Jaurnal. 3(1): 47 -60
- เอกลักษณ์ แสงศิริรักษ์ และสิรินรัตน์ แสงศิริรักษ์. (2563). ความเครียดและอารมณ์เศร้าของบุคลากรทางการแพทย์ ในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. J Psy chiate Assoc Thailand. 65(4) : 401-408.
- Best JW. Research in education. (1970). Englewood Cliffs. New Jersey: Printice-Hall
- Ministry of Public Health. (2020). The Situation of Colona virus in Thai land. เข้าถึงเมื่อ 1 ธันวาคม 2565. เข้าถึงจาก <https://ddc.moph. go. th/viralpneu monia/ind world.php>
- Rosenstock IM. (1974). The health belief model and preventive health behavio. Health educ monogr. 2(4): 354-86.
- Today. (2565). ความรู้สู้โควิด-19. เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2565.เข้าถึงจาก <https:// covid 19.workpointnews com/>
- Wiersma, W. and G. Jurs, S. (2009). Research Method in Education on introduce tion (9th ed). Massachusetis: Pear son.
- World Health Organization. (2020, January).Surveillance case definitions for human infection with novel coro na virus (nCoV): Interim guidance.เข้าถึงเมื่อ 1 ธันวาคม 2565. เข้าถึงจาก <https://apps.who. Int /iris/handle/10 665/330 376>.
- Yamane, Taro. (1970). Statistics-An Introductory Analysis.2nd ed. Tokyo: John Weather Hill, Inc.